

Wijkmonitor 2010

Rapportage voor de buurt Heuvel

In opdracht van:
Gemeente Breda
Directie PMP

Uitgave:
Gemeente Breda
Afdeling SSC Onderzoek en Informatie
NEN-ISO 20252 gecertificeerd

Projectnummer: 1302

Claudius Prinsenlaan 10
4811 DJ Breda
Telefoon 076-5293513
E-mail: onderzoek@breda.nl
Bronvermelding verplicht

Samenvatting en conclusies	5
Signalering en evaluatie.....	5
Benchmark en streefwaarden	5
1. Inleiding.....	7
1.1. Methodiek.....	7
1.2. Nieuwe ontwikkelingen in de monitor van 2010.....	8
1.3. Opbouw rapportage.....	9
2. Heuvel in de wijkmonitor	10
3. Benchmark met vergelijkbare buurten in andere steden	13
4. Activiteiten en projecten.....	14
4.1. Overzicht projecten per doelstelling	14
Bijlage 1 Dashboard.....	16

Samenvatting en conclusies

Signalering en evaluatie

In de wijkmonitor scoort Heuvel benedengemiddeld op de hoofdoelen Groeien en Gezond en zorgzaam. De werkloosheid onder jongeren vormt een deel van het probleem, hierop worden momenteel activiteiten ontwikkeld. Uit de analyse blijkt verder dat kinderen die opgroeien in arme gezinnen en kinderen met overgewicht een belangrijke rol spelen. Daar zou meer aandacht voor moeten komen in Heuvel.

De economische participatie van de bewoners is eveneens een zorgpunt, zo blijkt uit de wijkmonitor. Hier worden nog niet veel projecten op ingezet in Heuvel en daar liggen dus kansen voor verbetering. Meer aandacht voor de economische participatie van bewoners kan bovendien wellicht positieve effecten hebben op de doelen Groeien en Gezond en zorgzaam. Als de economische situatie van bewoners verbetert zullen op termijn wellicht minder kinderen opgroeien in arme gezinnen en zal ook hun gezondheidssituatie kunnen verbeteren.

De vergelijking met de situatie van 2001 laat zien dat Heuvel op geen van de subdoelen achteruit is gegaan en op drie subdoelen is een positieve ontwikkeling te zien sinds 2001: de subdoelen beeld dat bewoners van de buurt hebben, betere voorzieningen en buurteconomie.

Het subdoel buurteconomie is sterk vooruitgegaan dankzij het project 'Buurteconomie' (Heuvel 100). Door dit project is meer werkgelegenheid in de wijk gerecreëerd. Dit heeft echter niet veel bijgedragen aan de economische participatie van de bewoners van Heuvel.

Benchmark en streefwaarden

Het is niet mogelijk om op basis van de benchmark streefwaarden te berekenen. Veel van de indicatoren van de wijkmonitor worden niet gemeten in andere steden, in ieder geval niet op buurniveau. Omdat de gegevens bovendien in de meeste gemeenten niet actueel zijn, kan alleen gebruik worden gemaakt van informatie van 2 tot 3 jaar geleden. Uit de benchmark zijn dan ook alleen conclusies te trekken over leefbaarheid, veiligheid en werkloosheid.

In vergelijking met de zeven benchmark-buurtten scoort Heuvel gemiddeld op leefbaarheid. De sociale samenhang is aan de lage kant, maar niet uitzonderlijk. De veiligheid pakt in deze vergelijking wel laag uit voor Heuvel, maar dit beeld wordt genuanceerd door een vrij gemiddelde score in de wijkmonitor. Daarentegen is de economische participatie in Heuvel (het aandeel werklozen en het aandeel WWB-gerechtigden) zowel in vergelijking met de benchmark-buurtten als in vergelijking tot de rest van Breda erg laag.

1. Inleiding

In december 2009 stelde de Bredase gemeenteraad het programma Wijkontwikkeling 2.0 vast en daarmee ook de start van de doorontwikkeling van de Wijkmonitor als meetinstrument voor het programma Wijkontwikkeling.

De Wijkmonitor is de weergave van de vijf hoofddoelen van het programma Wijkontwikkeling, vertaald in subdoelen en indicatoren. De vijf hoofddoelen zijn: Goed toeven, groeien, meedoen, gezond en zorgzaam en aantrekkelijk/concurrerend wonen. De indicatoren geven een schets van de situatie in de wijkontwikkelingswijken (Hoge Vucht, Doornbos-Linie en Heuvel) en in de preventiewijk Haagse Beemden.

De functie van de Wijkmonitor is tweeledig:

1. Signalering: hoe scoren de wijkontwikkelings- en preventiewijken ten opzichte van het Bredase gemiddelde. Of beter: hoe scoren deze gebieden ten opzichte van hetgeen we ermee willen bereiken? Maar ook: welke veranderingen kunnen we signaleren in deze, maar ook andere buurten van Breda, sinds 2001?
2. Evaluatie: wat is het effect van de inzet in de wijkontwikkelingswijken en in Haagse Beemden en dragen deze bij aan de beoogde ontwikkeling?

De Wijkmonitor geeft een cijfermatig beeld van de Bredase buurten. Met dit beeld is het mogelijk de situatie in de buurten te volgen, maar de cijfers vertellen nooit het hele verhaal. Om een keuze te maken wat er in een buurt moet gebeuren om het beeld te verbeteren, zijn deskundigen nodig die de cijfers kunnen interpreteren en om kunnen zetten in activiteiten die effectief kunnen zijn voor de betreffende buurten. Daarmee is de Wijkmonitor de aanzet tot het gesprek over welke buurten extra aandacht van de gemeente behoeven, op welke terreinen en met welke inzet.

1.1. Methodiek

De doelen van het Programma Wijkontwikkeling zijn vertaald in subdoelen en indicatoren. De lijst met waarden van de indicatoren is weergegeven in een zogenaamd dashboard. Deze is te vinden in de bijlage. Per subdoel en doel is de informatie weergegeven in 2 taartprofielen: een van de situatie voor 2010 en een voor de ontwikkeling tussen 2001 en 2010. Voor de opbouw van de wijkmonitor is gebruik gemaakt van 26 enquête-/registratiebestanden en monitoren. Om een beeld te krijgen van de buurten zijn in 2009 korte straatinterviews gehouden met bewoners van HVDL. De interviews geven geen volledig beeld, maar zijn bedoeld om de cijfers uit het dashboard beter te kunnen interpreteren.

Na het verschijnen van de taartprofielen zijn per wijk groepsgesprekken gehouden of het beeld van het taartprofiel wordt herkend en of aanvullingen nodig zijn en over de interpretatie en analyse van het taartprofiel. De analyse van de buurten is door deze deskundigen becommentarieerd. De deskundigen zijn gebiedsmanagers, gebiedsbeheerders, veiligheidsregisseurs en stedenbouwkundigen. In de rapportage worden ze gebiedsmanagers genoemd. De resultaten van deze gesprekken en interviews zijn meegenomen in de beschrijving van de buurten in deze rapportage.

1.2. Nieuwe ontwikkelingen in de monitor van 2010

Bij het uitkomen van de wijkmonitor van 2009 werd duidelijk dat niet van alle doelen en subdoelen evenveel en gelijkwaardige informatie beschikbaar is. Van sommige subdoelen was heel veel informatie, van andere gedeeltelijk of helemaal geen informatie. In 2010 zijn dan ook 5 ontwikkeltrajecten gestart om de monitor evenwichtiger te 'vullen'. Het betrof de volgende onderwerpen:

- a. Openbare ruimte, indicatoren voor maatschappelijk beheer, duurzaamheid, herkenbaarheid en gedeeld;
- b. Groeien, indicatoren die overeenstemmen met de nieuw te ontwikkelen jeugdmonitor;
- c. Meedoen, indicatoren die de mate van (maatschappelijke) participatie uitdrukken;
- d. Gezond en zorgzaam, vooral indicatoren op het terrein van geschikt wonen voor iedereen (GWI);
- e. Aantrekkelijk wonen, indicatoren op het gebied van milieu en mobiliteit.

Omdat in bestaande gegevensbronnen informatie over deze onderwerpen ontbrak, is de nieuwe enquête Wonen en Leven onder een grote steekproef van Bredanaars met daarin vragen over de openbare ruimte, participatie en GWI gehouden. Daarnaast zijn de effectmeting buitenruimte, de participatieladder en informatie van de GGD meegenomen in de monitor van 2010. Dit naast de informatie uit voornamelijk de Integrale Veiligheidsenquête, Veiligheidsmonitor, registraties van leerlingen, van SoZa, het CWI, de Armoedemonitor, het BasisInformatieSysteem met informatie over bevolking en woningen, het Vestigingenregister en de Leefbaarometer van VROM.

Ook is in 2010 de evaluatiefunctie van de wijkmonitor verder ontwikkeld. Hiervoor zijn doelen, doelgroepen, resultaten en processen van de projecten en activiteiten in Heuvel in beeld gebracht.

Om te beoordelen of het goed of slecht gaat met de betreffende buurten en wijken is in de monitor de ontwikkeling geanalyseerd vanaf de periode rond 2001, toen de wijkontwikkeling gestart werd. De informatie voor zowel 2001 als 2005 is verzameld en vergeleken met de situatie in de buurt van 2010. Voor 2001 en 2005 zijn minder gegevens beschikbaar dan voor 2010. Daarom is de ontwikkeling van 2001 tot 2010 die in dit rapport geschetst wordt, gebaseerd op een beperkt aantal subdoelen. Met name binnen de hoofddoelen Meedoen en Groeien zijn minder gegevens beschikbaar evenals van de subdoelen over openbare ruimte in Goed Toeven.

De indicatoren zijn omgezet in zogenaamde Z-scores. Dit is een statistische maat om de standaardafwijking ten opzichte van het gemiddelde te berekenen. Voordeel hiervan is dat na omrekening alle indicatoren, of ze nu worden uitgedrukt in percentages of in aantallen, kunnen worden opgeteld en verschillen kunnen worden berekend met andere jaren. Nadeel is dat het Bredase gemiddelde uitgangspunt is en alleen de ontwikkelingen kunnen worden weergegeven ten opzichte van de Bredase ontwikkeling. Absolute stijgingen of dalingen zijn niet meetbaar. Met andere woorden: een buurt scoort beter als de ontwikkeling van die buurt beter is dan de verbetering/verslechtering die het Bredase gemiddelde heeft doorgemaakt. Omdat echter de meeste registraties en enquêtes in 2001 anders van opzet, definitie of methodiek zijn, of nog niet beschikbaar waren, zijn de gegevens zonder omzetting in Z-scores, niet vergelijkbaar.

Omdat een vergelijking van de wijkontwikkelingswijken met het Bredase gemiddelde altijd negatief uitpakt voor de wijkontwikkelingswijken, is een benchmark gemaakt met vergelijkbare buurten in andere steden. Voor deze benchmark zijn voor Heuvel 10

buurten in andere steden geselecteerd die qua type woningbouw, voorzieningenniveau, etniciteitsamenstelling, huurverdeling, bouwperiode ongeveer vergelijkbaar zijn. Doel van deze benchmark is de positie te bepalen van de Bredase wijkontwikkelingswijken op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, arbeidsparticipatie, e.d. Daarnaast heeft de benchmark tot doel om streefwaardes te bepalen.

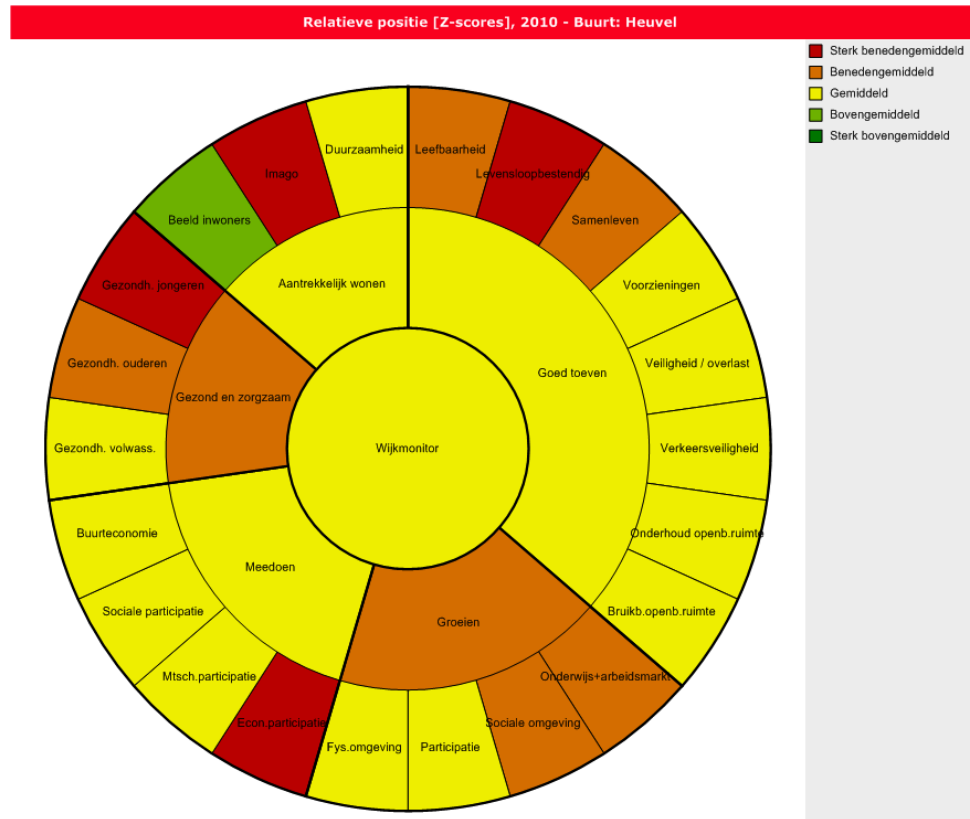
1.3. Opbouw rapportage

Deze deelrapportage van de wijkmonitor gaat in op de buurten van Heuvel. In het volgende hoofdstuk wordt de huidige situatie in Heuvel en de ontwikkeling sinds 2001 besproken. Hoofdstuk 3 gaat in op de benchmark met vergelijkbare buurten in andere steden. In hoofdstuk 4 komen de projecten aan bod. In de samenvatting en conclusies aan het begin van dit rapport worden de resultaten van deze hoofdstukken aan elkaar verbonden om op die manier antwoord te kunnen geven op de vraag: doen we wel het goede?

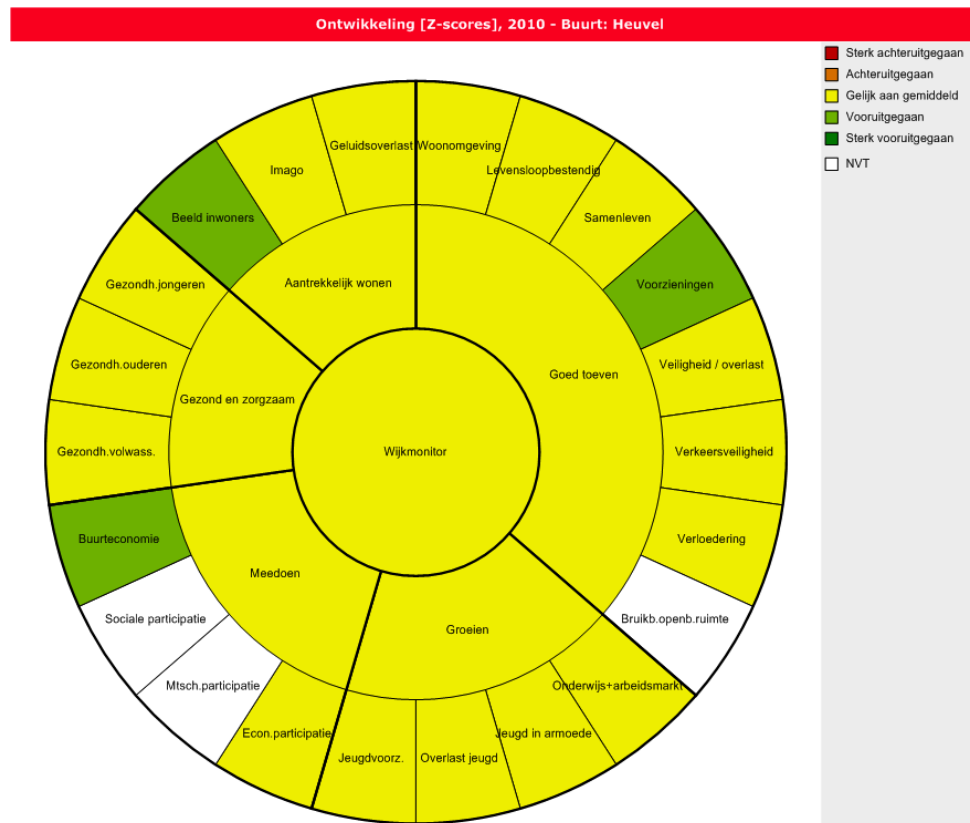

2. Heuvel in de wijkmonitor

Figuur 1

Figuur 2

Heuvel heeft een benedengemiddelde score voor de hoofdoelen Groeien en Gezond en zorgzaam, op de overige hoofdoelen wijkt de buurt weinig af van het gemiddelde van Breda.

De subdoelen participatie en fysieke omgeving van het hoofdoel Groeien liggen in de buurt van het gemiddelde. Heuvel scoort minder positief als het gaat om deelname van de jeugd aan onderwijs en arbeidsmarkt en bij de kwaliteit van de sociale omgeving. Als we binnen deze subdoelen kijken, dan valt op dat Heuvel relatief veel jeugdige werklozen heeft, dat veel kinderen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar in een gezin met een inkomen rond de armoedegrens leven en dat in Heuvel relatief veel jong volwassen verdachten wonen. Met name het aantal kinderen in arme gezinnen vinden de gebiedsmanagers een verontrustend hoog cijfer. Activiteiten zijn gepland voor toeleiding van de jeugd naar de arbeidsmarkt en de verbetering van taalvaardigheid van kinderen, maar wellicht is extra aandacht nodig.

De lage score op Gezond en zorgzaam komt vooral door een sterk benedengemiddelde score op het subdoel gezondheid jeugd. Ook het subdoel gezondheid ouderen blijft in Heuvel achter bij de rest van Breda. Bij ouderen in deze buurt is de lage beoordeling van de eigen gezondheid opvallend. De gezondheid jeugd in Heuvel scoort laag omdat er relatief veel te dikke kinderen wonen. Het aandeel is opvallend hoog volgens de gebiedsmanagers, zeker omdat al langere tijd extra aandacht is voor sport en gezonde voeding op de scholen in en rond Heuvel. Wellicht ligt er een link met het aandeel kinderen in arme gezinnen.

Binnen Goed Toeven blijft Heuvel op drie subdoelen achter bij de andere buurten van Breda: de subdoelen leefbaarheid, levensloopbestendigheid en beter samenleven (sociale cohesie). De levensloopbestendigheid is zelfs sterk benedengemiddeld. Dat komt vooral omdat de mening van ouderen over de geschiktheid van de wijk en bereikbaarheid van voorzieningen matig is. Daarnaast speelt de beperkte variatie van de woningvoorraad een belangrijke rol. Dat laatste zal volgens de gebiedsmanagers in ieder geval snel verbeteren als een aantal projecten (dr. Struijckenplein, Verbeetenstraat e.o. en torens Talmazone) gereed komen. De mening van ouderen over de winkels blijft naar de verwachting van de gebiedsmanagers een probleem. Ouderen reageren volgens hen vooral op de verdwenen kleine detailhandel en dit komt voorlopig niet terug.

Binnen het hoofdoel Meedoen heeft Heuvel een sterk benedengemiddelde score op het subdoel economische participatie. Het zijn vooral de relatief grote aantallen WWB'ers en huishoudens die langdurig op het sociaal minimum leven waardoor de buurt rood kleurt op dit subdoel. Hier liggen volgens de gebiedsmanagers kansen voor verbetering: projecten op het gebied van toeleiding naar werk kunnen de situatie wellicht verbeteren.

Heuvel laat een wisselend beeld zien op het hoofdoel Aantrekkelijk wonen. Het beeld dat de bewoners van de buurt hebben is positiever dan gemiddeld, terwijl Heuvel op het subdoel imago juist sterk benedengemiddeld scoort. De positieve score op het beeld van de inwoners komt met name door het relatief grote aantal inwoners dat vindt dat de buurt in de afgelopen jaren vooruit is gegaan en denkt dat de buurt in de toekomst nog verder zal verbeteren. De negatieve score op het imago van de buurt heeft vooral te maken met de beperkte variatie van de woningvoorraad en met een benedengemiddelde waarde van de woningen in Heuvel. Het positieve beeld van de bewoners is volgens de gebiedsmanagers een bevestiging dat het goed gaat. De objectieve verbetering moet nog komen als de projecten worden opgeleverd.

Kijken we naar de ontwikkeling sinds 2001, dan is te zien dat Heuvel op geen van de subdoelen is achteruit gegaan en op drie subdoelen is gestegen ten opzichte van het Bredase gemiddelde. Vergeleken met de situatie van rond 2001 is het subdoel “betere voorzieningen” verbeterd. In Heuvel waren de bewoners erg negatief over de winkels voor dagelijkse boodschappen in vergelijking met de rest van Breda. Dit is in de afgelopen jaren bijgetrokken. Het beeld dat de bewoners van de eigen buurt hebben is van een gemiddelde score vooruit gegaan naar een bovengemiddelde score. Ook voor het subdoel buurteconomie heeft Heuvel sinds 2001 een positieve ontwikkeling door gemaakt. Op de andere doelen is de buurt ongeveer gelijk gebleven. De positieve ontwikkeling van de buurteconomie komt volgens de gebiedsmanagers door de functie van “Heuvel 100”. Helaas stopt dit project en de gebiedsmanagers verwachten de positieve ontwikkeling dan ook niet vast te kunnen houden.

3. Benchmark met vergelijkbare buurten in andere steden

Voor Heuvel is een benchmark uitgevoerd. Daarvoor zijn buurten van de gemeenten Arnhem, Delft, Den Bosch, Eindhoven, Enschede, Groningen, Hengelo, Nijmegen en Tilburg vergeleken met Heuvel. Het was niet mogelijk om Heuvel te vergelijken met buurten van andere gemeenten op alle doelen van de wijkmonitor. Het aantal indicatoren in de wijkmonitor die het wonen en leven in een buurt weergeven is erg uitgebreid. In andere steden is het aantal vergelijkbare gegevens op buurtniveau heel beperkt en soms verouderd. Om die reden bleek het niet mogelijk om streefwaarden te bepalen.

De buurten zijn gekozen op enkele kenmerken die naar verwachting van invloed zijn op de leefbaarheidssituatie. Eerst is een grove selectie gemaakt op basis van het percentage sociale huur, de bouwperiode, het aandeel meergezinswoningen en het aandeel niet-westerse allochtonen. Daaruit kwamen 20 buurten. Vervolgens is een verfijning van de selectie gemaakt door strenger te selecteren op de combinatie van bovenstaande factoren en enkele andere factoren zoals leeftijdsopbouw van de bevolking en voorzieningen niveau. Daaruit kwamen zeven buurten in andere steden die vergelijkbaar zijn met Heuvel op de meeste van bovenstaande kenmerken. De geselecteerde buurten zijn: 't Hofke, Nieuwe Erven en Philipsdorp in Eindhoven, Varvik/Diekman en de Eekmaat in Enschede, Wippolder in Delft en De Hasselt in Tilburg.

De buurten zijn op zeven indicatoren met elkaar vergeleken, waarvan 4 indicatoren uit de Leefbaarometer: leefbaarheid, leefbaarheidsontwikkeling, sociale samenhang en veiligheid en 3 andere indicatoren: aandeel werklozen, percentage woninginbraken en percentage WWB-gerechtigden. In vergelijking met de zeven benchmark-buurten scoort Heuvel gemiddeld op leefbaarheid, leefbaarheidsontwikkeling en woninginbraken. De sociale samenhang is aan de lage kant, maar niet uitzonderlijk.

De indicator voor veiligheid uit de Leefbaarometer scoort in Heuvel laag, twee buurten scoren nog iets lager. Uit de wijkmonitor blijkt dat Heuvel ook onder het gemiddelde scoort van Breda op deze indicator, maar voor de meeste andere indicatoren van het subdoel veiligheid scoort Heuvel gemiddeld.

Het aandeel werklozen in Heuvel is in deze vergelijking uitzonderlijk hoog. Het hoogst van alle benchmark-buurten en ruim twee keer zo hoog als het gemiddelde (gegevens uit 2007). Ook wonen in Heuvel in vergelijking met de benchmark-buurten veel WWB-gerechtigden: in slechts twee van de geselecteerde buurten is het aandeel hoger. In de wijkmonitor, die op meer recente gegevens is gebaseerd, is het aandeel werklozen niet zo uitzonderlijk hoog meer. Wel scoort Heuvel nog altijd benedengemiddeld ten opzichte van Breda. Het aandeel WWB-gerechtigden is in de wijkmonitor wel erg hoog.

4. Activiteiten en projecten

4.1. Overzicht projecten per doelstelling

In onderstaand overzicht zijn per doelstelling de projecten in Heuvel weergegeven. Daarin zijn alleen de projecten van het programma Wijkontwikkeling meegenomen.

Projecten en Activiteiten Heuvel				
DOEL A: Goed Toeven: leefbaarheid, wonen zonder zorgen	DOEL B: Groeien: zicht op vooruitgang	DOEL C: Meedoen: zicht op vooruitgang	DOEL D: Gezond en zorgzaam	Doel E: Aantrekkelijk, concurrerend, en duurzaam wonen en woonomgeving
Projectmanagement Heuvel				
Sociaal Fysiek Beheer	Ontwikkeling Brede School	Bewoners aan zet		Revitalisering Mgr. Nolensplein
		Stichting Wijkbelang deel 2 (Wijkraad)		Herontwikkeling dr. Struyckenplein
		Buurteconomie		Talmazone
	integraal			
	sociaal			
	fysiek			

In Heuvel loopt een aantal grote fysieke projecten met als doel een aantrekkelijke woning en woonomgeving (doel E). Deze fysieke ingrepen moeten echter ook leiden tot een verbetering van bijvoorbeeld de leefbaarheid en het woningaanbod, deze projecten hebben veel raakvlakken met doelstelling A (Goed Toeven: leefbaarheid, wonen zonder zorgen). De investeringen die gemoeid zijn met de fysieke ingrepen zijn groot.

De herstructurering van de woningen is inmiddels afgerond en ook in de Talmazone wordt flink gebouwd en zijn woningen opgeleverd. Wat betreft de verbetering van de woonomgeving worden plannen ontwikkeld voor de pleinen van de buurt. De ontwikkelingen op het Mgr. Nolensplein en het Dr. Struyckenplein spelen zich met name nog achter de schermen af, overleggen met buurtbewoners vinden al wel plaats. De daadwerkelijke fysieke ingrepen en dus ook de effecten daarvan laten nog even op zich wachten. De verwachting is dan ook dat het 'imago' van de buurt (met indicatoren als de WOZ-waarde en kenmerken van de woningvoorraad) door deze projecten zal verbeteren. Ook gerelateerde indicatoren van doel A, zoals 'leefbaarheid', 'levensloopbestendigheid' en 'samenleven' kunnen hierdoor verbeteren.

Anders dan de fysieke projecten zijn de sociale projecten in Heuvel veel kleinschaliger van aard en worden veel meer overgelaten aan het initiatief van de bewoners. Doordat deze (kleine) activiteiten vanuit de bewoners zelf geïnitieerd worden dragen ze met name bij aan doelstelling C (Meedoen: zicht op vooruitgang) en hebben ze als doel de sociale en maatschappelijke participatie van bewoners te verhogen. Het project 'Bewoners aan zet' loopt inmiddels voor het 9e achtereenvolgende jaar. Tal van bewonersinitiatieven zijn

op deze manier al gerealiseerd. Tot en met 2010 was voor dit project tweejaarlijks 80.000 euro beschikbaar.

Verder wordt in Heuvel sinds het begin van de wijkontwikkeling gewerkt aan het Brede School-programma, met aandacht voor integrale competentie-ontwikkeling en bevordering van ouderbetrokkenheid. Dit is gestart op De Keyersmolen en De Vlier, de scholen die samenwerken in de Brede School. Realisatie van de nieuwe locatie 'Huis van de Heuvel' staat gepland voor 2011.

Bijlage 1 Dashboard

Doel	DOEL A: Goed Toeven: leefbaarheid, wonen zonder zorgen															
Subdoel	1. Verbetering van de leefbaarheid		2. Verbetering van het levensloopbestendig woningaanbod: § Gedifferentieerder woonmilieu § Verbetering wooncarrière van jong tot oud in de buurt								3. Beter samenleven		4. Betere voorzieningen: § Betere kwaliteit van voorzieningen § Betere aansluiting van voorzieningen op de vraag van bewoners			
Indicator	Rapportcijfer leefbaarheid	Rapportcijfer woonomgeving	Rapportcijfer kwaliteit woning	leefbaarometer: Indicator woningvoorraad (dominantie en dichtheid van o.a. woningtypen en huur / koop)	Ouderen: woning is geschikt voor ouderen	Ouderen: woonomgeving is geschikt voor ouderen	Ouderen: tevredenheid bereikbaarheid winkels dagelijkse boodschappen	Verhuizingen binnen de wijk, Totaal	Verhuizingen binnen wijk 55+	Indicator sociale cohesie (omgang in buurt, thuis voelen)	Indicator sociale samenhang (dominantie/homogeniteit levensfase+gezinssamenst.) (Leefbaarometer)	Indicator nabijheid voorzieningen (Leefbaarometer)	Tevredenheid met winkels voor dagelijkse boodschappen	Tevredenheid met parkeergelegenheid		
Jaar	2010	2010	2010	2008	2010	2010	2010	2009	2009	2009	2008	2008	2009	2009		
Breda gemiddeld	7,2	7,2	7,7	-4	55%	85%	82%	44%	49%	6	-1	1	86%	50%		
Heuvel (0501)	6,5	6,5	7,4	-39	61%	72%	45%	53%	53%	5,4	-14	3	77%	57%		

Doel	DOEL A: Goed Toeven: leefbaarheid, wonen zonder zorgen (vervolg)							
Subdoel	5a. Verbetering van de sociale veiligheid en vermindering van de overlast						5b. Verbetering van de verkeersveiligheid	
Indicator	Indicator veiligheid (diefstal, vernieling, overlast, geweld) (leefbaarometer)	Rapportcijfer veiligheid in de buurt	Beleving van onveiligheid in de buurt	Indicator perceptie van dreiging (schaalscore)	Indicator perceptie van vermogensdelicten (schaalscore)	Aangiften woninginbraken per 100 woningen	Aantal aanrijdingen per 1000 inwoners	Te hard rijden
Jaar	2008	2010	2009	2009	2009	2009	2008	2009
Breda gemiddeld	-11	6,8	26%	4,8	3,7	1,5	14,48	0,41
Heuvel (0501)	-32	6,2	21%	7	3,9	1,1	8,29	0,48

Doel	DOEL A: Goed Toeven: leefbaarheid, wonen zonder zorgen (vervolg)											
Subdoel	6. Een goed onderhouden openbare ruimte								7. Een bruikbare openbare ruimte			
Indicator	Beleving verloedering (bekladding, vernieling, rommel, hondepoep) (schaalscore)	Gemeten verloedering	Perceptie mate van onkruid	Gemeten mate van onkruid	Perceptie onderhoud groen	Gemeten onderhoud groen	Perceptie openbare ruimte schoon en heel	gemeten verharding		Perceptie openbaar groen op korte afstand	Beoordeling speelgelegenheden	Parkeerverlast (vaak)
Jaar	2009	2010	2010	2010	2009	2010	2010	2010		2010	2010	2009
Breda gemiddeld	4	1,31	58%	1,80	62%	1,55	45,5%	1,86		70%	24%	31%
Heuvel (0501)	5,4	1,19	63%	1,71	53%	1,22	33,0%	1,79		65%	27%	32%

Doel	DOEL B: Groeien: zicht op vooruitgang													
Subdoel	1. Stimuleren deelname onderwijs en arbeidsmarkt				2. Versterken van de kwaliteit van de leefomgeving									
Indicator	% VMBO-ers in de 3e klas	% schoolverlaters zonder startkwalificatie	% jongeren met leerproblemen	% jeugdige (15-24) NWW-ers	% 0-4 jarigen in gezin met inkomen rond armoedegrens	% 5-18 jarigen in gezin met inkomen rond armoedegrens	% jeugdigen in gezinnen met opvoedingsproblemen	% jeugdigen in gezinnen met gezinsproblemen	% jeugdigen dat regelmatig last heeft van stemmingen	% jeugdigen met emotionele problemen	Overlast van groepen jongeren, vaak en soms.	% jeugdige verdachten (politie) van 12-17 jaar	% jong volwassen verdachten (politie) van 18-24 jaar	
Jaar	2009	2008-2009	2006-2009	2010	2010	2010	2006-2009	2006-2009	2006-2009	2006-2009	2009	2008	2008	
Breda gemiddeld	49%	9,7%	11%	2,0%	8%	9%	5%	9%	6%	9%	46%	2,3%	3,1%	
Heuvel (0501)	75%	16,4%	6%	5,0%	23%	29%	7%	16%	5%	7%	49%	5,0%	6,0%	

Doel	DOEL B: Groeien: zicht op vooruitgang (vervolg)											
Subdoel	3. Stimuleren participatie							4. Bevorderen aantrekkelijke fysieke omgeving				
Indicator	Cultuurparticipatie: % 12-17 jarigen lid van de bibliotheek	Cultuurparticipatie: % 12-17 jarigen ingeschreven bij de Nieuwe Veste	% cultuurparticipanten onder jeugdigen in georganiseerd verband	% cultuurparticipanten onder jeugdigen niet-georganiseerd	% jeugdigen dat niet sport in verenigingsverband	% actieve sporters onder jeugdigen	% jeugdigen met problemen in de relatie met leeftijdgenoten	% bewoners tevreden over speelvoorzieningen (tot 12 jaar) / speelruimte	% bewoners tevreden over jongeren ontmoetingsplekken	Aantal plaatsen KDV en PSZ in % 0 tot 4 jarigen	% buurtbewoners dat (zeer) tevreden is over de voorzieningen voor jongeren	Bereik trapvelden/speelplekken: % kinderen buiten een straal van 100m van een trapveld/speelplek
Jaar	2009	2008	2010	2010	2006-2009	2010	2006-2009	2010	2010	2009	2009	2009
Breda gemiddeld	47%	8,1%	28%	27%	9%	75%	8%	61%	42%	35%	19%	58,5%
Heuvel (0501)	46%	6,6%	25%	29%	16%	57%	5%	69%	42%	8%	10%	51,0%

Doel	DOEL C: Meedoen: zicht op vooruitgang													
Subdoel	1. Verhoging van de economische participatie								2. Verhoging van de maatschappelijke participatie					
Indicator	% NWW-ers van 25 jaar en ouder	% NWW-ers 25 jaar en ouder (niet-Westerse allochtonen)	Percentage NWW-ers 25 jaar en ouder onder vrouwen	% NWW-ers langdurig werkloos (> 1 jaar) onder 25+ers	% WWB gerechtigden	Arbeidsactivering/ontwikkeling (participatieladder)	werkzaam (participatieladder)	% huishoudens langdurig op sociaal minimum		% bewoners actief bij verbeteren van buurt	sociaal en maatschappelijke participatie	% mantelzorgers	lidmaatschap verenigingen	Passieve cultuurparticipatie
Jaar	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010	2010		2009	2010	2010	2010	2010
Breda gemiddeld	6%	16%	6%	3%	2,8%	42%	19%	7%		18%	36%	35%	32%	78%
Heuvel (0501)	11%	21%	11%	5%	6,8%	44%	20%	16%		20%	35%	34%	29%	70%

Doel	DOEL C: Meedoen: zicht op vooruitgang					DOEL D: Gezond en zorgzaam										
Subdoel	3. Verhoging van de sociale participatie		4. Bevordering van de buurt economie (buitengebieden, kantorenlocaties, bedrijventerreinen en het winkelgebied in het centrum zijn buiten beschouwing gelaten)			1. Gezondheid volwassenen			2. Gezondheid ouderen			3. Gezondheid jeugd				
Indicator	Mate van eenzaamheid	sociaal isolement	Werkgelegenheid bij vestigingen in de wijk in % aantal woningen	Aantal vestigingen in de wijk in % aantal woningen	Aantal starters per 100 woningen	% niet-sporters	% Overgewicht/Obesitas		Ontvangers van zorg	Ontvangers mantelzorg	Mate van gezondheid (uitstekend, zeer goed en goed)	Niet kwetsbare ouderen		% jeugdigen dat dagelijks minder dan een uur beweegt	% jeugdigen met overgewicht	% jeugdigen met obesitas
Jaar	2010	2010	2009	2009	2009	2010	2010		2010	2010	2010	2009		2006-2009	2008-2009	2008-2009
Breda gemiddeld	30%	3,4%	0,51	0,11	1,52	35%	43%		28%	7%	76%	64,7%		3%	11%	2%
Heuvel (0501)	43%	1,3%	0,20	0,08	1,87	39%	46%		25%	6%	59%	49,1%		6%	24%	11%

Doel	Doel E: Aantrekkelijk, concurrerend, en duurzaam wonen en woonomgeving													
Subdoel	1. Verbetering van het beeld dat de inwoners van de eigen buurt hebben				2. Verbetering van het imago van de buurt					3. Duurzaamheid				
Indicator	Indicator: evaluatie buurt (verhuisgenueidheid, prettig wonen)	% inwoners dat de buurt vooruit vindt gegaan	% inwoners dat denkt dat de buurt in de toekomst zal verbeteren	Woonduur 3 jaar of langer	Indicator publieke omgeving (sloop, huiswaarde, geluid) (leefbaarometer)	WOZ-waarde, met correctie nieuwbouw	Indicator woningvoorraad (dominantie, dichtheid) (Leefbaarometer)	Gemiddelde inschrijfduur woningzoekenden in maanden (woonloket)	Gemiddeld energieverbruik per woning	Geluidsoverlast door verkeer (vaak, soms)	Andere vormen van geluidsoverlast (vaak, soms)	Luchtkwaliteit voldoende gezond	Perceptie openbaar groen op korte afstand	
Jaar	2010	2009	2010	2010	2008	2010	2008	2009	nb	2010	2010	2010	2010	
Breda gemiddeld	7,8	12%	19%	75,5%	-15	€ 250.068	-4	49		49%	42%	53%	72%	
Heuvel (0501)	6,5	27%	47%	63,2%	-31	€ 158.545	-39	40		52%	45%	47%	67%	